కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ షష్ఠ కాణ్డే ప్రథమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ ప్రాచీనవగ్ంశఙ్కరోతి దేవమనుష్యా దిశో వ్యభజన్త ప్రాచీన్దేవా దక్షిణా పితరః ప్రతీచీం మనుష్యా ఉదీచీగ్ం రుద్రా యత్ప్రాచీనవగ్ంశఙ్కరోతి దేవలోకమేవ తద్యజమాన ఉపావర్తతే పరి శ్రయత్యన్తర్హితో హి దేవలోకో మనుష్యలోకాదన్నాస్మాల్లోకాథ్స్వేతవ్యమివేత్యాహుః కో హి తద్వేద యద్యముష్మింల్లోకేఽస్తి వా న వేతి దిక్ష్వతీకాశాన్కరో- [౧] త్యుభయోర్లోకయోరభిజిత్యై కేశశ్మశ్రు వపతే నఖాని ని కృన్తతే మృతా వా ఏషా త్వగమేధ్యా యత్కేశశ్మశ్రు మృతామేవ త్వచమమేధ్యామపహత్య యజ్ఞియో భూత్వా మేధముపైత్యఙ్గిరసః సువర్గం లోకం యన్తోఽప్సు దీక్షాతపసీ ప్రావేశయన్నప్సు స్నాతి సాక్షాదేవ దీక్షాతపసీ అవ రున్ధే తీర్థే స్నాతి తీర్థే హి తే తాం ప్రావేశయన్తీర్థే స్నాతి [౨] తీర్థమేవ సమానానాం భవత్యపోఽశ్నాత్యన్తరత ఏవ మేధ్యో భవతి వాససా దీక్షయతి సౌమ్యం వై క్షౌమన్దేవతయా సోమమేష దేవతాముపైతి యో దీక్షతే సోమస్య తనూరసి తనువం మే పాహీత్యాహ స్వామేవ దేవతాముపైత్యథో ఆశిషమేవైతామా శాస్తేఽగ్నేస్తూషాధానం వాయోర్వాతపానం పితృణాం నీవిరోషధీనాం ప్రఘాతః [౩] ఆదిత్యానాం ప్రాచీనతానో విశ్వేషాం దేవానామోతుర్నక్షత్రాణామతీకాశాస్తద్వా ఏతథ్సర్వదేవత్యం యద్వాసో యద్వాససా దీక్షయతి సర్వాభిరేవైనం దేవతాభిర్దీక్షయతి బహిఃప్రాణో వై మనుష్యస్తస్యాశనం ప్రాణోఽశ్నాతి సప్రాణ ఏవ దీక్షత ఆశితో భవతి యావానేవాస్య ప్రాణస్తేన సహ మేధముపైతి ఘృతం దేవానాం మస్తు పితృణాం నిష్పక్వం మనుష్యాణాం తద్వా [౪] ఏతథ్సర్వదేవత్యం యన్నవనీతం యన్నవనీతేనాభ్యఙ్క్తే సర్వా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి ప్రచ్యుతో వా ఏషోఽస్మాల్లోకాదగతో దేవలోకం యో దీక్షితోఽన్తరేవ

నవనీతన్తస్మాన్నవనీతేనాఽభ్యఙ్క్తేఽనులోమం యజుషా వ్యావృత్త్యా ఇన్ద్రో వృత్రమహన్తస్య
కనీనికా పరాఽపతత్తదాఞ్జనమభవద్యదాఙ్క్తే చక్షురేవ భ్రాతృవ్యస్య వృఙ్క్తే దక్షిణం
పూర్వమాఽఙ్క్తే [౫] సవ్యగ్ం హి పూర్వం మనుష్యా ఆఞ్జతే న ని ధావతే నీవ హి
మనుష్యా ధావన్తే పఞ్చ కృత్వ ఆఽఙ్క్తే పఞ్చాక్షరా పఙ్క్తిః పాఙ్క్తో యజ్ఞో
యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధే పరిమితమాఽఙ్క్తేఽపరిమితగ్ం హి మనుష్యా ఆఞ్జతే
సతూలయాఽఽఙ్క్తేఽపతూలయా హి మనుష్యా ఆఞ్జతే వ్యావృత్త్యై
యదపతూలయాఽఽఞ్జీత వజ్ర ఇవ స్యాథ్సతూలయాఽఽఙ్క్తే మిత్రత్వాయే- [౬] న్ద్రో
వృత్రమహన్థ్సోఽ ౧ పోఽ ౧ భ్యమ్రియత తాసాం యన్మేధ్యం యజ్ఞియగ్ం
సదేవమాసీత్తదపోదక్రామత్తే దర్భా అభవన్ యద్దర్భ పుఞ్జీలైః పవయతి యా ఏవ మేధ్యా
యజ్ఞియాః సదేవా ఆపస్తాభిరేవైనం పవయతి ద్వాభ్యాం పవయత్యహోరాత్రాభ్యామేవైనం
పవయతి త్రిభిః పవయతి త్రయ ఇమే లోకా ఏభిరేవైనం లోకైః పవయతి పఞ్చభిః [౭]
పవయతి పఞ్చాక్షరా పఙ్క్తిః పాఙ్క్తో యజ్ఞో యజ్ఞాయైవైనం పవయతి షడ్భిః
పవయతి షడ్వా ఋతవ ఋతుభిరేవైనం పవయతి సప్తభిః పవయతి సప్త ఛన్దాగ్ంసి
ఛన్దోభిరేవైనం పవయతి నవభిః పవయతి నవ వై పురుషే ప్రాణాః సప్రాణమేవైనం
పవయత్యేకవిగ్ంశత్యా పవయతి దశ హస్త్యా అఙ్గులయో దశ పద్యా ఆత్మైకవిగ్ంశో
యావానేవ పురుషస్తమపరివర్గం [౮] పవయతి చిత్పతిస్త్వా పునాత్విత్యాహ మనో వై
చిత్పతిర్మనసైవైనం పవయతి వాక్పతిస్త్వా పునాత్విత్యాహ వాచైవైనం పవయతి దేవస్త్వా
సవితా పునాత్విత్యాహ సవితృప్రసూత ఏవైనం పవయతి తస్య తే పవిత్రపతే పవిత్రేణ
యస్మై కం పునే తచ్ఛకేయమిత్యాహాఽఽశిషమేవైతామా శాస్తే॥[౯]

*అతీకాశాన్కరోత్యర్వేశయన్తీత్థే స్నాతి ప్రఘాతో మనుష్యాణాన్తద్వా ఆఽఙ్క్తే మిత్రత్వాయ పఞ్చభిరపరివర్గమష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ॥***6.1.1**॥

యావన్తో వై దేవా యజ్ఞాయాఽపునత త ఏవాఽభవన్ య ఏవం విద్వాన్ యజ్ఞాయ
పునీతే భవత్యేవ బహిః పవయిత్వాఽన్తః ప్ర పాదయతి మనుష్యలోక ఏవైనం పవయిత్వా
పూతం దేవలోకం ప్ర ణయత్యదీక్షిత ఏకయాఽఽహుత్యేత్యాహుః స్రువేణ చతస్రో జుహోతి
దీక్షితత్వాయ స్రుచా పఞ్చమీం పఞ్చాక్షరా పఙ్క్తిః పాఙ్క్తో యజ్ఞో యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధే
ఆకూత్యై ప్రయుజేఽగ్నయే [౧౦] స్వాహేత్యాహాఽఽకూత్యా హి పురుషో యజ్ఞమభి
ప్రయుఙ్క్తే యజేయేతి మేధాయై మనసేఽగ్నయే స్వాహేత్యాహ మేధయా హి మనసా
పురుషో యజ్ఞమభిగచ్ఛతి సరస్వత్యై పూష్ణేఽగ్నయే స్వాహేత్యాహ వాగ్వై సరస్వతీ
పృథివీ పూషా వాచైవ పృథివ్యా యజ్ఞం ప్ర యుఙ్క్తే ఆపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువ
ఇత్యాహ యా వై వర్ష్యాస్తా [౧౧] ఆపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువో యదేతద్యజుర్న
బ్రూయాద్దివ్యా ఆపోఽశాన్తా ఇమం లోకమా గచ్ఛేయురాపో దేవీర్బృహతీర్విశ్వశమ్భువ
ఇత్యాహాఽస్మా ఏవైనా లోకాయ శమయతి తస్మాచ్ఛాన్తా ఇమం లోకమా గచ్ఛన్తి
ద్యావాపృథివీ ఇత్యాహ ద్యావాపృథివ్యోర్హి యజ్ఞ ఉర్వన్తరిక్షమిత్యాహాఽన్తరిక్షే హి యజ్ఞో
బృహస్పతిర్నో హవిషా వృధా- [౧౨] త్విత్యాహ బ్రహ్మ వై దేవానాం
బృహస్పతిర్బ్రహ్మణైవాఽస్మై యజ్ఞమవ రున్ధే యద్బ్రూయాద్విధేరితి
యజ్ఞస్థాణుమృచ్ఛేద్వృధాత్విత్యాహ యజ్ఞస్థాణుమేవ పరి వృణక్తి ప్రజాపతిర్యజ్ఞమసృజత
సోఽస్మాథ్సృష్టః పరాజైథ్స ప్ర యజురవ్లీనాత్ప్ర సామ
తమృగుదయచ్ఛద్యదృగుదయచ్ఛత్తదౌద్గ్రహణస్యౌద్గ్రహణత్వమృచా [౧౩] జుహోతి
యజ్ఞస్యోద్యత్యా అనుష్టుప్ఛన్దసాముదయచ్ఛదిత్యాహుస్తస్మాదనుష్టుభా జుహోతి
యజ్ఞస్యోద్యత్యై ద్వాదశ వాథ్సబన్ధాన్యుదయచ్ఛన్నిత్యాహుస్తస్మాద్ద్వాదశభిర్వాథ్సబన్ధవిదో
దీక్షయన్తి సా వా ఏషర్గనుష్టుగ్వాగనుష్టుగ్యదేతయర్చా దీక్షయతి వాచైవైనగ్ం సర్వయా
దీక్షయతి విశ్వే దేవస్య నేతురిత్యాహ సావిత్ర్యేతేన మర్తో వృణీత సఖ్య- [౧౪] మిత్యాహ
పితృదేవత్యైతేన విశ్వే రాయ ఇషుధ్యసీత్యాహ వైశ్వదేవ్యేతేన ద్యుమ్నం వృణీత పుష్యస

ఇత్యాహ పౌష్ణ్యేతేన సా వా ఏషర్క్సర్వదేవత్యా యదేతయర్చా దీక్షయతి సర్వాభిరేవైనం దేవతాభిర్దీక్షయతి సప్తాక్షరం ప్రథమం పదమష్టాక్షరాణి త్రీణి యాని త్రీణి తాన్యష్టావుపయన్తి యాని చత్వారి తాన్యష్టౌ యదష్టాక్షరా తేన [౧౪] గాయత్రీ యదేకాదశాక్షరా తేన త్రిష్టుగ్యద్ద్వాదశాక్షరా తేన జగతీ సా వా ఏషర్క్సర్వాణి ఛన్దాగ్ంసి యదేతయర్చా దీక్షయతి సర్వేభిరేవైనం ఛన్దోభిర్దీక్షయతి సప్తాక్షరం ప్రథమం పదగ్ం సప్తపదా శక్వరీ పశవః శక్వరీ పశూనేవాఽవ రున్ధ ఏకస్మాదక్షరాదనాప్తం ప్రథమం పదం తస్మాద్యద్వాచోఽనాప్తం తన్మనుష్యా ఉప జీవన్తి పూర్ణయా జుహోతి పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిః ప్రజాపతేరాప్త్యై న్యూనయా జుహోతి న్యూనాద్ధి ప్రజాపతిః ప్రజా అసృజత ప్రజానాగ్ంసృష్ట్యై॥[౧౬]

అగ్నయే తా వృధాత్సృచా సఖ్యస్తేన జుహోతి పఞ్చదశ చ॥ ***6.1.2***॥

ఋక్సామే వై దేవేభ్యో యజ్ఞాయాఽతిష్ఠమానే కృష్ణో రూపం కృత్వాఽపక్రమ్యాఽతిష్ఠతాన్తేఽమన్యన్త యం వా ఇమే ఉపావర్త్స్యతః స ఇదం భవిష్యతీతి తే ఉపాఽమన్త్రయన్త తే అహోరాత్రయోర్మహిమానమపనిధాయ దేవానుపావర్తేతామేష వా ఋచో వర్ణో యచ్ఛుక్లం కృష్ణాజినస్యైష సామ్నో యత్కృష్ణమృక్సామయోః శిల్పే స్థ ఇత్యాహర్క్సామే ఏవాఽవ రున్ధ ఏష [౧౭] వా అహ్నో వర్ణో యచ్ఛుక్లం కృష్ణాజినస్యైష రాత్రియా యత్కృష్ణం యదేవైనయోస్తత్ర న్యక్తం తదేవావ రున్ధే కృష్ణాజినేన దీక్షయతి బ్రహ్మణో వా ఏతద్రూపం యత్కృష్ణాజినం బ్రహ్మణైవైనం దీక్షయతీమాం ధియగ్ం శిక్షమాణస్య దేవేత్యాహ యథాయజురేవైతద్గర్భో వా ఏష యద్దీక్షిత ఉల్బం వాసః ప్రోర్ణుతే తస్మాద్- [౧౦] గర్భాః ప్రావృతా జాయన్తే న పురా సోమస్య క్రయాదపోర్ణ్వీత యత్పురా సోమస్య క్రయాదపోర్ణ్వీత గర్భాః ప్రజానాం పరాపాతుకాః స్యుః క్రీతే సోమేఽపోర్ణుతే జాయత ఏవ తదథో యథా వసీయాగ్ంసం ప్రత్యపోర్ణుతే తాదృగేవ తదఙ్గిరసః సువర్గం

లోకం యన్త ఊర్జం వ్యభజన్త తతో యదత్యశిష్యత తే శరా అభవన్నూర్గ్వై శరా యచ్ఛరమయీ [౧౯] మేఖలా భవత్యూర్జమేవాఽవ రున్ధే మధ్యతః సం నహ్యతి మధ్యత ఏవాఽస్మా ఊర్జం దధాతి తస్మాన్మధ్యత ఊర్జా భుఞ్జత ఊర్ధ్వం వై పురుషస్య నాభ్యై మేధ్యమవాచీనమమేధ్యం యన్మధ్యతః సంనహ్యతి మేధ్యం చైవాఽస్యాఽమేధ్యం చ వ్యావర్తయతీన్ద్రో వృత్రాయ వజ్రం ప్రాఽహరథ్స త్రేధా వ్యభవథ్స్ఫ్యస్తృతీయగ్ం రథస్తృతీయం యూపస్తృతీయం [౨౦] యేఽన్తఃశరా అశీర్యన్త తే శరా అభవన్తచ్ఛరాణాగ్ం శరత్వం వజ్రో వై శరాః క్షుత్ఖలు వై మనుష్యస్య భ్రాతృవ్యో యచ్ఛరమయీ మేఖలా భవతి వజ్రేణైవ సాక్షాత్క్షుధం భ్రాతృవ్యం మధ్యతోఽప హతే త్రివృద్భవతి త్రివృద్వై ప్రాణస్త్రివృతమేవ ప్రాణం మధ్యతో యజమానే దధాతి పృథ్వీ భవతి రజ్జూనాం వ్యావృత్త్యై మేఖలయా యజమానం దీక్షయతి యోక్త్రేణ పత్నీం మిథునత్వాయ [౨౧] యజ్ఞో దక్షిణామభ్యధ్యాయత్తాగ్ం సమభవత్తదిన్ద్రోఽచాయథ్సోఽమన్యత యో వా ఇతో జనిష్యతే స ఇదం భవిష్యతీతి తాం ప్రావిశత్తస్యా ఇన్ద్ర ఏవాఽజాయత సోఽమన్యత యో వై మదితోఽపరో జనిష్యతే స ఇదం భవిష్యతీతి తస్యా అనుమృశ్య యోనిమాఽచ్ఛినథ్సా సూతవశాఽభవత్తథ్సూతవశాయై జన్మ [౨౨] తాగ్ం హస్తే న్యవేష్టయత తాం మృగేషు న్యదధాథ్సా కృష్ణవిషాణాఽభవదిన్ద్రస్య యోనిరసి మా మా హిగ్ంసీరితి కృష్ణవిషాణాం ప్ర యచ్ఛతి సయోనిమేవ యజ్ఞం కరోతి సయోనిం దక్షిణాగ్ం సయోనిమిన్ద్రగ్ం సయోనిత్వాయ కృష్యై త్వా సుసస్యాయా ఇత్యాహ తస్మాదకృష్టపచ్యా ఓషధయః పచ్యన్తే సుపిప్పలాభ్యస్త్వౌషధీభ్య ఇత్యాహ తస్మాదోషధయః ఫలం గృహ్ణన్తి యద్ధస్తేన [౨౩] కణ్డూయేత పామనమ్భావుకాః ప్రజాః స్యుర్యథ్స్మయేత నగ్నమ్భావుకాః కృష్ణవిషాణయా కణ్డూయతేఽపిగృహ్య స్మయతే ప్రజానాం గోపీథాయ న పురా దక్షిణాభ్యో నేతోః కృష్ణవిషాణామవ చృతేద్యత్పురా దక్షిణాభ్యో నేతోః కృష్ణవిషాణామవచృతేద్యోనిః ప్రజానాం పరాపాతుకా స్యాన్నీతాసు దక్షిణాసు చాత్వాలే కృష్ణవిషాణాం ప్రాస్యతి యోనిర్వై యజ్ఞస్య

చాత్వాలం యోనిః కృష్ణవిషాణా యోనావేవ యోనిం దధాతి యజ్ఞస్య సయోనిత్వాయ॥[౨౪] *రున్ధ ఏష తస్మాచ్ఛరమయీ యూపస్తృతీయం మిథునత్వాయ జన్మ హస్తేనాఽష్టాచత్వారిగ్ంశచ్చ*||**6.1.3**||

వాగ్వై దేవేభ్యోఽపాఽక్రామద్యజ్ఞాయాఽతిష్ఠమానా సా వనస్పతీన్ప్రాఽవిశథ్సైషా వాగ్వనస్పతిషు వదతి యా దున్దుభౌ యా తూణవే యా వీణాయాం యద్దీక్షితదణ్డం ప్రయచ్ఛతి వాచమేవాఽవ రున్ధ ఔదుమ్బరో భవత్యూర్గ్వా ఉదుమ్బర ఊర్జమేవాఽవ రున్ధే ముఖేన సంమితో భవతి ముఖత ఏవాఽస్మా ఊర్జం దధాతి తస్మాన్ముఖత ఊర్జా భుఞ్జతే [౨౫] క్రీతే సోమే మైత్రావరుణాయ దణ్డం ప్ర యచ్ఛతి మైత్రావరుణో హి పురస్తాదృత్విగ్భ్యో వాచం విభజతి తామృత్విజో యజమానే ప్రతి ష్ఠాపయన్తి స్వాహా యజ్ఞం మనసేత్యాహ మనసా హి పురుషో యజ్ఞమభిగచ్ఛతి స్వాహా ద్యావాపృథివీభ్యామిత్యాహ ద్యావాపృథివ్యోర్హి యజ్ఞః స్వాహోరోరన్తరిక్షాదిత్యాహాఽన్తరిక్షే హి యజ్ఞః స్వాహా యజ్ఞం వాతాదారభ ఇత్యాహాఽయం [౨౬] వావ యః పవతే స యజ్ఞస్తమేవ సాక్షాదా రభతే ముష్టీ కరోతి వాచం యచ్ఛతి యజ్ఞస్య ధృత్యా అదీక్షిష్టాఽయం బ్రాహ్మణ ఇతి త్రిరుపాగ్శ్వాహ దేవేభ్య ఏవైనం ప్రాఽహ త్రిరుచ్చైరుభయేభ్య ఏవైనం దేవమనుష్యేభ్యః ప్రాఽహ న పురా నక్షత్రేభ్యో వాచం వి సృజేద్యత్పురా నక్షత్రేభ్యో వాచం విసృజేద్యజ్ఞం విచ్ఛిన్ద్యా- [౨౭] దుదితేషు నక్షత్రేషు వ్రతం కృణుతేతి వాచం వి సృజతి యజ్ఞవ్రతో వై దీక్షితో యజ్ఞమేవాఽభి వాచం వి సృజతి యది విసృజేద్వైష్ణవీమృచమను బ్రూయాద్యజ్ఞో వై విష్ణుర్యజ్ఞేనైవ యజ్ఞగ్ం సం తనోతి దైవీం ధియం మనామహ ఇత్యాహ యజ్ఞమేవ తన్మ్రదయతి సుపారా నో అసద్వశ ఇత్యాహ వ్యుష్టిమేవాఽవ రున్ధే [౨౮] బ్రహ్మవాదినో వదన్తి హోతవ్యం దీక్షితస్య గృహా 3 ఇ న హోతవ్యా 3 మితి హవిర్వై దీక్షితో యజ్జుహుయాద్యజమానస్యాఽవదాయ జుహుయాద్యన్న జుహుయాద్యజ్ఞపరురన్తరియాద్యే దేవా మనోజాతా మనోయుజ ఇత్యాహ ప్రాణా వై దేవా

మనోజాతా మనోయుజస్తేష్వేవ పరోక్షం జుహోతి తన్వేవ హుతన్వేవాఽహుతగ్గ్ స్వపన్తం పై
దీక్షితగం రక్షాగంసి జిఘాగంసన్త్యగ్నిః [౨౯] ఖలు పై రక్షోహాఽగ్నే త్వగం సు జాగృహి
వయగం సు మన్దిషీమహీత్యాహాఽగ్నిమేఽవాధిపాం కృత్వా స్వపితి రక్షసామపహత్యా
అవ్రత్యమివ వా ఏష కరోతి యో దీక్షితః స్వపితి త్వమగ్నే వ్రతపా అసీత్యాహాఽగ్నిర్వై
దేవానాం వ్రతపతిః స ఏవైనం వ్రతమా లమ్భయతి దేవ ఆ మర్త్యేష్వేత్యాహ దేవో [30]
హ్యేష సన్మర్త్యేషు త్వం యజ్ఞేష్వీడ్య ఇత్యాహైతగం హి యజ్ఞేష్వీడతేఽప పై
దీక్షితాథ్సుషుపుష ఇన్ద్రియం దేవతాః క్రామన్తి విశ్వే దేవా అభి
మామాఽవవృత్రన్నిత్యాహేన్ద్రియేణైవైనం దేవతాభిః సం నయతి యదేతద్యజుర్న
బ్రూయాద్యావత ఏవ పశూనభి దీక్షేత తావన్తోఽస్య పశవః స్యు రాస్వేయ- [౩౦] థ్సోమాఽఽ
భూయో భరేత్యాహాఽపరిమితానేవ పశూనవ రున్ధే చన్ద్రమసి మమ భోగాయ భవేత్యాహ
యథాదేవతమేవైనాః ప్రతి గృహ్ణాతి వాయవే త్వా వరుణాయ త్వేతి యదేవమేతా
నాఽనుదిశేదయథాదేవతం దక్షిణా గమయేదా దేవతాభ్యో వృశ్చ్యేత యదేవమేతా
అనుదిశతి యథాదేవతమేవ దక్షిణా గమయతి న దేవతాభ్య ఆ [౩౨] వృశ్చ్యతే దేవీరాపో
అపాం నపాదిత్యాహ యద్వో మేధ్యం యజ్ఞియగం సదేవం తద్వో మాఽవ క్రమిషమితి
వావైతదాహాఽచ్ఛిన్నం తన్తుం పృథివ్యా అను గేషమిత్యాహ సేతుమేవ కృత్వాఽత్యేతి॥[33]

భుఞ్జతేఽయజ్ఞేష్వీడ్య్వ్యదున్ధేఽగిరాహ దేవ ఇయద్దేవతాభ్య ఆ త్రయస్త్రిగంశచ్చ॥**6.1.4**॥

దేవా పై దేవయజనమధ్యవసాయ దిశో న ప్రాజానన్తేఽ౧న్యోఽన్యముపాఽధావన్త్వయా ప్ర
జానామ త్వయేతి తేఽదిత్యాగం సమధ్రియన్త త్వయా ప్ర జానామేతి సాఽబ్రవీద్వరం వృణై
మత్ప్రాయణా ఏవ వో యజ్ఞా మదుదయనా అసన్నితి తస్మాదాదిత్యః ప్రాయణీయో
యజ్ఞానామాదిత్య ఉదయనీయః పఞ్చ దేవతా యజతి పఞ్చ దిశో దిశాం ప్రజ్ఞాత్యా [౩౪]
అథో పఞ్చాక్షరా పఙ్క్తిః పాఙ్క్తో యజ్ఞో యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధే పథ్యాగ్

స్వస్తిమయజన్ప్రాచీమేవ తయా దిశం ప్రాఽజానన్నగ్నినా దక్షిణా సోమేన ప్రతీచీగ్ం సవిత్రోదీచీమదిత్యోర్ధ్వాం పథ్యాగ్ స్వస్తిం యజతి ప్రాచీమేవ తయా దిశం ప్రజానాతి పథ్యాగ్ స్వస్తిమిష్ట్వాఽగ్నీషోమౌ యజతి చక్షుషీ వా ఏతే యజ్ఞస్య యదగ్నీషోమౌ తాభ్యామేవాఽను పశ్య- [37] త్యగ్నీషోమావిష్ట్వా సవితారం యజతి సవితృప్రసూత ఏవాఽను పశ్యతి సవితారమిష్ట్వాఽదితిం యజతీయం వా అదితిరస్యామేవ ప్రతిష్ఠాయాఽను పశ్యత్యదితిమిష్ట్వా మారుతీమృచమన్వాహ మరుతో వై దైవానాం విశో దేవవిశం ఖలు వై కల్పమానం మనుష్యవిశమను కల్పతే యన్మారుతీమృచమన్వాహ విశాం క్లృప్త్యై బ్రహ్మవాదినో వదన్తి ప్రయాజవదననూయాజం ప్రాయణీయం కార్యమనూయాజవ- [38] దప్రయాజముదయనీయమితీమే వై ప్రయాజా అమీ అనూయాజాః సైవ సా యజ్ఞస్య సన్తతిస్తత్తథా న కార్యమాత్మా వై ప్రయాజాః ప్రజాఽనూయాజా యత్ప్రయాజా నన్తరియాదాత్మానమన్తరియాద్యద నూయాజానన్తరియాత్ప్రజామన్తరియాద్యతః ఖలు వై యజ్ఞస్య వితతస్య న క్రియతే తదను యజ్ఞః పరా భవతి యజ్ఞం పరాభవన్తం యజమానోఽను [39] పరా భవతి ప్రయాజవదేవాఽనూయాజవత్ప్రాయణీయం కార్యం ప్రయాజవదనూయాజవదుదయనీయన్నాఽఽత్మానమన్తరేతి న ప్రజాం న యజ్ఞః పరాభవతి న యజమానః ప్రాయణీయస్య నిష్కాస ఉదయనీయమభి నిర్వపతి సైవ సా యజ్ఞస్య సన్తతిర్యాః ప్రాయణీయస్య యాజ్యా యత్తా ఉదయనీయస్య యాజ్యాః కుర్యాత్పరాఙముం లోకమా రోహేత్ప్రమాయుకః స్యాద్యాః ప్రాయణీయస్య పురోఽనువాక్యాస్తా ఉదయనీయస్య యాజ్యాః కరోత్యస్మిన్నేవ లోకే ప్రతి తిష్ఠతి||[40]

ప్రజ్ఞాత్యై పశ్యత్యనూయాజవద్యజమానోఽను పురోనువాక్యాస్తా అష్టౌ చ **||6.1.5||**

కద్రూశ్చ వై సుపర్ణీ చాఽఽత్మరూపయోరస్పర్ధేతాగ్ం సా కద్రూః సుపర్ణీమజయథ్సాఽబ్రవీత్తృతీయస్యామితో దివి సోమస్తమా హర తేనాఽఽత్మానం

నిష్క్రీణీష్వేతీయం వై కద్రూరసౌ సుపర్ణీ ఛన్దాగ్ంసి సౌపర్ణేయాః సాఽబ్రవీదస్మై వై పితరౌ
పుత్రాన్బిభృతస్తృతీయస్యామితో దివి సోమస్తమా హర తేనాఽఽత్మానం నిష్క్రీణీష్వే- [౩౯] తి
మా కద్రూరవోచదితి జగత్యుదపతచ్చతుర్దశాక్షరా సతీ సాఽప్రాప్య న్యవర్తత తస్యై ద్వే
అక్షరే అమీయేతాగ్ం సా పశుభిశ్చ దీక్షయా చాఽఽగచ్ఛత్తస్మాజ్జగతీ ఛన్దసాం పశవ్యతమా
తస్మాత్పశుమన్తం దీక్షోప నమతి త్రిష్టుగుదపతత్త్రయోదశాక్షరా సతీ సాఽప్రాప్య న్యవర్తత
తస్యై ద్వే అక్షరే అమీయేతాగ్ం సా దక్షిణాభిశ్చ [౪౦] తపసా చాఽఽగచ్ఛత్తస్మాత్త్రిష్టుభో
లోకే మాధ్యన్దినే సవనే దక్షిణా నీయన్త ఏతత్ఖలు వావ తప ఇత్యాహుర్యః స్వం దదాతీతి
గాయత్ర్యుదపతచ్చతురక్షరా సత్యజయా జ్యోతిషా తమస్యా అజాఽభ్యరున్ధ తదజాయా
అజత్వగ్ం సా సోమఞ్చాఽఽహరచ్చత్వారి చాఽక్షరాణి సాఽష్టాక్షరా సమపద్యత
బ్రహ్మవాదినో వదన్తి [౪౧] కస్మాథ్సత్యాద్గాయత్రీ కనిష్ఠా ఛన్దసాగ్ం సతీ యజ్ఞముఖం
పరీయాయేతి యదేవాఽదః సోమమాఽహరత్తస్మాద్యజ్ఞముఖం పర్యైత్తస్మాత్తేజస్వినీతమా
పద్భ్యాం ద్వే సవనే సమగృహ్ణాన్ముఖేనైకం యన్ముఖేన సమగృహ్ణాత్తదధయత్తస్మాద్ద్వే
సవనే శుక్రవతీ ప్రాతఃసవనం చ మాధ్యన్దినం చ తస్మాత్తృతీయసవన ఋజీషమభి
షుణ్వన్తి ధీతమివ హి మన్యన్త [౪౨] ఆశిరమవ నయతి సశుక్రత్వాయాఽథో సం
భరత్యేవైనత్తగ్ం సోమమాహ్రియమాణం గన్ధర్వో విశ్వావసుః పర్యముష్ణాథ్స తిస్రో రాత్రీః
పరిముషితోఽవసత్తస్మాత్తిస్రో రాత్రీః క్రీతః సోమో వసతి తే దేవా అబ్రువన్స్త్రీకామా వై
గన్ధర్వాః స్త్రియా నిష్క్రీణామేతి తే వాచగ్గ్ స్త్రియమేకహాయనీం కృత్వా తయా
నిరక్రీణన్థ్సా రోహిద్రూపం కృత్వా గన్ధర్వేభ్యో- [౪౩] ఽపక్రమ్యాఽతిష్ఠత్తద్రోహితో జన్మ తే
దేవా అబ్రువన్నప యుష్మదక్రమీన్నాఽస్మానుపావర్తతే వి హ్వయామహా ఇతి బ్రహ్మ గన్ధర్వా
అవదన్నగాయన్దేవాః సా దేవాన్గాయత ఉపావర్తత తస్మాద్గాయన్తగ్గ్ స్త్రియః కామయన్తే
కాముకా ఏనగ్గ్ స్త్రియో భవన్తి య ఏవం వేదాఽథో య ఏవం విద్వానపి జన్యేషు భవతి
తేభ్య ఏవ దదత్యుత యద్బహుతయా [౪౪] భవన్త్యేకహాయన్యా క్రీణాతి వాచైవైనగ్ం

సర్వయా క్రీణాతి తస్మాదేకహాయనా మనుష్యా వాచం వదన్త్యకూటయాఽకర్ణయాఽకాణయాఽశ్లోణయాఽసప్తశఫయా క్రీణాతి సర్వయైవైనం క్రీణాతి యచ్ఛ్వేతయా క్రీణీయాద్దుశ్చర్మా యజమానః స్యాద్యత్కృష్ణయాఽనుస్తరణీ స్యాత్ప్రమాయుకో యజమానః స్యాద్యద్ద్విరూపయా వార్త్రఘ్నీ స్యాథ్స వాఽన్యఞ్జినీయాత్తం వాఽన్యో జినీయాదరుణయా పిఙ్గాక్ష్యా క్రీణాత్యేతద్వై సోమస్య రూపగ్గ్ స్వయైవైనం దేవతయా క్రీణాతి॥[౪౫]

నిష్క్రీణీష్వ దక్షిణాభిశ్చ వదన్తి మన్యన్తే గన్ధర్వేభ్యో బహుతయాః పిఙ్గాక్ష్యా దశ చ॥**6.1.6**॥

తద్ధిరణ్యమభవత్తస్మాదద్భ్యో హిరణ్యం పునన్తి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి కస్మాథ్సత్యాదనస్థికేన ప్రజాః ప్రవీయన్తేఽస్థన్వతీర్జాయన్త ఇతి యద్ధిరణ్యం ఘృతేఽవధాయ జుహోతి తస్మాదనస్థికేన ప్రజాః ప్ర వీయన్తేఽస్థన్వతీర్జాయన్త ఏతద్వా అగ్నేః ప్రియం ధామ యద్ఘృతం తేజో హిరణ్యమియం తే శుక్ర తనూరిదం వర్చ ఇత్యాహ సతేజసమేవైనగ్ం సతనుం [౪౬] కరోత్యథో సం భరత్యేవైనం యదబద్ధమవదధ్యాద్గర్భాః ప్రజానాం పరాపాతుకాః స్యుర్బద్ధమవ దధాతి గర్భాణాం ధృత్యై నిష్టర్క్యమ్బధ్నాతి ప్రజానాం ప్రజననాయ వాగ్వా ఏషా యథ్సోమక్రయణీ జూరసీత్యాహ యద్ధి మనసా జవతే తద్వాచా వదతి ధృతా మనసేత్యాహ మనసా హి వాగ్ధృతా జుష్టా విష్ణవ ఇత్యాహ [౪౭] యజ్ఞో వై విష్ణుర్యజ్ఞాయైవైనాం జుష్టాం కరోతి తస్యాస్తే సత్యసవసః ప్రసవ ఇత్యాహ సవితృప్రసూతామేవ వాచమవ రున్ధే కాణ్డేకాణ్డే వై క్రియమాణే యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి జిఘాగ్ంసన్త్యేష ఖలు వా అక్షోహతః పన్థా యోఽగ్నేశ్చ సూర్యస్య చ సూర్యస్య చక్షురాఽరుహమగ్నేరక్ష్ణః కనీనికామిత్యాహ య ఏవాఽరక్షోహతః పన్థాస్తగ్ం సమారోహతి [౪౮] వాగ్వా ఏషా యథ్సోమక్రయణీ చిదసి మనాఽసీత్యాహ శాస్త్యేవైనామేతత్తస్మాచ్ఛిష్టాః ప్రజా జాయన్తే చిదసీత్యాహ యద్ధి మనసా చేతయతే తద్వాచా వదతి మనాఽసీత్యాహ

యద్ధి మనసాఽభిగచ్ఛతి తత్కరోతి ధీరసీత్యాహ యద్ధి మనసా ధ్యాయతి తద్వాచా [౪౯]
వదతి దక్షిణాఽసీత్యాహ దక్షిణా హ్యేషా యజ్ఞియాఽసీత్యాహ యజ్ఞియామేవైనాం కరోతి
క్షత్రియాఽసీత్యాహ క్షత్రియా హ్యేషాఽదితిరస్యుభయతః శీర్ష్ణీత్యాహ యదేవాఽఽదిత్యః
ప్రాయణీయో యజ్ఞానామాదిత్య ఉదయనీయస్తస్మాదేవమాహ యదబద్ధా స్యాదయతా
స్యాద్యత్పదిబద్ధాఽనుస్తరణీ స్యాత్ప్రమాయుకో యజమానః స్యా- [౫౦] ద్యత్కర్ణగృహీతా
వార్త్రఘ్నీ స్యాథ్స వాఽన్యఇఞ్జనీయాత్తం వాఽన్యో జినీయాన్మిత్రస్త్వా పది బధ్నాత్విత్యాహ
మిత్రో వై శివో దేవానాం తేనైవైనాం పది బధ్నాతి పూషాఽధ్వనః పాత్విత్యాహేయం వై
పూషేమామేవాఽస్యా అధిపామకః సమష్ట్యై ఇన్ద్రాయాఽధ్యక్షాయేత్యాహేన్ద్రమేవాఽస్యా
అధ్యక్షం కరో- [౫౧] త్యను త్వా మాతా మన్యతామను పితేత్యాహాఽనుమతయైవైనయా
క్రీణాతి సా దేవి దేవమచ్ఛేహీత్యాహ దేవీ హ్యేషా దేవః సోమ ఇన్ద్రాయ
సోమమిత్యాహేన్ద్రాయ హి సోమ ఆహ్రియతే యదేతద్యజుర్న బ్రూయాత్పరాచ్యేవ
సోమక్రయణీయాద్రుద్రస్త్వాఽఽ వర్తయత్విత్యాహ రుద్రో వై క్రూరో [౫౨]
దేవానాన్తమేవాఽస్యై పరస్తాద్దధాత్యావృత్త్యై క్రూరమివ వా ఏతత్కరోతి యద్రుద్రస్య
కీర్తయతి మిత్రస్య పథేత్యాహ శాన్త్యై వాచా వా ఏష వి క్రీణీతే యః సోమక్రయణ్యా స్వస్తి
సోమసఖా పునరేహి సహ రయ్యేత్యాహ వాచైవ విక్రీయ పునరాత్మన్వాచం ధత్తే
ఽనుపదాసుకాఽస్య వాగ్భవతి య ఏవం వేద॥[౫౩]

సతనుం విష్ణవ ఇత్యాహ సమారోహతి ధ్యాయతి తద్వాచా యజమానస్యాత్కరోతి క్రూరో వేద||**6.1.7**||

షట్పదాన్యను నిష్క్రామతి షడహఀవాఙ్నాఽతి వదత్యుత సంవథ్సరస్యాయఽనే యావత్యేవ
వాక్తామవ రున్ధే సప్తమే పదే జుహోతి సప్తపదా శక్వరీ పశవః శక్వరీ పశూనేవాఽవ రున్ధే
సప్త గ్రామ్యాః పశవః సప్తాఽఽరణ్యాః సప్త ఛన్దాగ్స్యుభయస్యాఽవరుద్ధ్యై వస్వ్యసి
రుద్రాఽసీత్యాహ రూపమేవాఽస్యా ఏతన్మహిమానం [౫౪] వ్యాచష్టే బృహస్పతిస్త్వా సుమ్నే

రణ్వత్యిత్యాహ బ్రహ్మ వై దేవానాం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణైవాఽస్మై పశూనవ రున్ధే రుద్రో వసుభిరా చికేత్విత్యాహాఽఽవృత్త్యై పృథివ్యాస్త్వా మూర్ధన్నా జిఘర్మి దేవయజన ఇత్యాహ పృథివ్యా హ్యేష మూర్ధా యద్దేవయజనమిడాయాః పద ఇత్యాహేడాయై హ్యేతత్పదం యథ్సోమక్రయణ్యై ఘృతవతి స్వాహే- [౪౫] త్యాహ యదేవాఽస్యై పదాద్ఘృతమపీడ్యత తస్మాదేవమాహ యదధ్వర్యురనగ్నావాహుతిం జుహుయాదన్ధోఽధ్వర్యుః స్యాద్రక్షాగ్ంసి యజ్ఞగ్ం హన్యుర్హిరణ్యముపాస్య జుహోత్యగ్నివత్యేవ జుహోతి నాన్ధోఽధ్వర్యుర్భవతి న యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి ఘ్నన్తి కాణ్డేకాణ్డే వై క్రియమాణే యజ్ఞగ్ం రక్షాగ్ంసి జిఘాగ్ంసన్తి పరిలిఖితగ్ం రక్షః పరిలిఖితా అరాతయ ఇత్యాహ రక్షసామపహత్యా [౪౬] ఇదమహగ్ం రక్షసో గ్రీవా అపి కృన్తామి యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యం చ వయం ద్విష్మ ఇత్యాహ ద్వౌ వావ పురుషౌ యం చైవ ద్వేష్టి యశ్చైనం ద్వేష్టి తయోరేవాఽనన్తరాయం గ్రీవాః కృన్తతి పశవో వై సోమక్రయణ్యై పదం యావ త్త్మూతగ్ం సం వపతి పశూనేవాఽవ రున్ధేఽస్మే రాయ ఇతి సం వపత్యాత్మానమేవాధ్వఽర్యుః [౪౭] పశుభ్యో నాఽన్తరేతి త్వే రాయ ఇతి యజమానాయ ప్ర యచ్ఛతి యజమాన ఏవ రయిం దధాతి తోతే రాయ ఇతి పత్నియా అర్ధో వా ఏష ఆత్మనో యత్పత్నీ యథా గృహేషు ని ధత్తే తాదృగేవ తత్త్వష్టీమతీ తే సపేయేత్యాహ త్వష్టా వై పశూనాం మిథునానాగ్ం రూపకృద్రూపమేవ పశుషు దధాత్యస్మై వై లోకాయ గార్హపత్య ఆ ధీయతేఽముష్మా ఆహవనీయో యద్గార్హపత్య ఉపవపేదస్మింల్లోకే పశుమాన్థ్స్యాద్యదాహవనీయేఽముష్మింల్లోకే పశుమాన్థ్స్యాదుభయోరుప వపత్యుభయోరేవైనం లోకయోః పశుమన్తం కరోతి॥[౪౮]

మహిమానగ్ం స్వాహాఽపహత్యా అధ్వర్యుర్ధీయతే చతుర్విగ్ంశతిశ్చ॥**6.1.8**॥

బ్రహ్మవాదినో వదన్తి విచిత్యః సోమా౩ న విచిత్యా౩ ఇతి సోమో వా ఓషధీనాగ్ం రాజా తస్మిన్యదాపన్నం గ్రసితమేవాస్య తద్యద్విచినుయాద్యథాఽఽస్యాద్గ్రసితం నిష్ఖిదతి తాదృగేవ

తద్యన్న విచిన్నుయాద్యథాఽఽక్షన్నాపన్నం విధావతి తాదృగేవ తత్క్షోధుకోఽధ్వర్యుః స్యాత్క్షోధుకో యజమానః సోమవిక్రయిన్థ్సోమగ్ం శోధయేత్యేవ బ్రూయాద్యదీతరం [౫౯] యదీతరముభయేనైవ సోమవిక్రయిణమర్పయతి తస్మాథ్సోమవిక్రయీ క్షోధుకోఽరుణో హ స్మాఽఽహౌపవేశిః సోమక్రయణ ఏవాఽహన్తృతీయసవనమవ రున్ధ ఇతి పశూనాం చర్మన్మిమీతే పశూనేవాव రున్ధే పశవో హి తృతీయగ్ం సవనం యం కామయేతాఽపశుః స్యాదిత్యృక్షతస్తస్య మిమీతర్క్షం వా అపశవ్యమపశురేవ భవతి యఙ్కామయేత పశుమాన్థ్స్యా- [౬౦] దితి లోమతస్తస్య మిమీతైతద్వై పశూనాగ్ం రూపగ్ం రూపేణైవాఽస్మై పశూనవ రున్ధే పశుమానేవ భవత్యపామన్తే క్రీణాతి సరసమేవైనం క్రీణాత్యమాత్యోఽసీత్యాహామైవైనం కురుతే శుక్రస్తే గ్రహ ఇత్యాహ శుక్రో హ్యస్య గ్రహోఽనసాఽచ్ఛ యాతి మహిమానమేవాఽస్యాఽచ్ఛ యాత్యనసా- [౬౧] ఽచ్ఛ యాతి తస్మాదనోవాహ్యగ్ం సమే జీవనం యత్ర ఖలు వా ఏతగ్ం శీర్ష్ణా హరన్తి తస్మాచ్ఛీర్షహార్యం గిరౌ జీవనమభి త్యం దేవగ్ం సవితారమిత్యతిచ్ఛన్దసర్చా మిమీతేఽతిచ్ఛన్దా వై సర్వాణి ఛన్దాగ్ంసి సర్వేభిరేవైనం ఛన్దోభిర్మిమీతే వర్ష్మ వా ఏషా ఛన్దసాం యదతిచ్ఛన్దా యదతిచ్ఛన్దసర్చా మిమీతే వర్ష్మైవైనగ్ం సమానానాం కరోత్యేకయైకయోథ్సర్గం [౬౨] మిమీతేఽయాతయామ్నియాఽయాతయామ్నియైవైనం మిమీతే తస్మాన్నానావీర్యా అఙ్గులయః సర్వాస్వఙ్గుష్ఠముప ని గృహ్ణాతి తస్మాథ్సమావద్వీర్యోఽన్యాభిరఙ్గులిభిస్తస్మాథ్సర్వా అను సం చరతి యథ్సహ సర్వాభిర్మిమీత సగ్గ్శ్లిష్టా అఙ్గులయో జాయేరన్నేకయైకయోథ్సర్గం మిమీతే తస్మాద్విభక్తా జాయన్తే పఞ్చ కృత్వో యజుషా మిమీతే పఞ్చాక్షరా పఙ్క్తిః పాఙ్క్తో యజ్ఞో యజ్ఞమేవాఽవ రున్ధే పఞ్చ కృత్వస్తూష్ణీం [౬౩] దశ సం పద్యన్తే దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజైవాఽన్నాద్యమవ రున్ధే యద్యజుషా మిమీతే భూతమేవాఽవ రున్ధే యత్తూష్ణీం భవిష్యద్యద్వై తావానేవ సోమః స్యాద్యావన్తం మిమీతే యజమానస్యైవ స్యాన్నాఽపి సదస్యానాం ప్రజాభ్యస్త్వేత్యుప

సమూహతి సదస్యానేకవాన్వాభజతి వాససోప నహ్యతి సర్వదేవత్యం వై [౬౪] వాసః సర్వాభిరేవైనం దేవతాభిః సమర్ధయతి పశవో వై సోమః ప్రాణాయ త్వేత్యుప నహ్యతి ప్రాణమేవ పశుషు దధాతి వ్యానాయ త్వేత్యను శృన్థతి వ్యానమేవ పశుషు దధాతి తస్మాథ్స్వపన్తం ప్రాణా న జహతి||[౬౫]

ఇతరం పశుమాన్థ్స్యర్ద్యత్యనసోథ్సర్గన్తూష్ణీగ్ం సర్వదేవత్యం వై త్రయస్త్రిగ్ంశచ్చ||**6.1.9**||

యత్కలయా తే శఫేన తే క్రీణానీతి పణేతాఽగోఅర్ఘ్యగ్ం సోమం కుర్యాదగోఅర్ఘ్యం యజమానమగోఅర్ఘ్యమధ్వర్యుం గోస్తు మహిమానన్నాఽవ తిరేద్గవా తే క్రీణానీత్యేవ బ్రూయాద్గోఅర్ఘ్యమేవ సోమం కరోతి గోఅర్ఘ్యం యజమానం గోఅర్ఘ్యమధ్వర్యుం న గోర్మహిమానమవ తిరత్యజయా క్రీణాతి సతపసమేవైనం క్రీణాతి హిరణ్యేన క్రీణాతి సశుక్రమేవై- [౬౬] నం క్రీణాతి ధేన్వా క్రీణాతి సాశిరమేవైనం క్రీణాత్యృషభేణ క్రీణాతి సేన్ద్రమేవైనం క్రీణాత్యనడుహా క్రీణాతి వహ్నిర్వా అనడ్వాన్వహ్నినైవ వహ్ని యజ్ఞస్య క్రీణాతి మిథునాభ్యాం క్రీణాతి మిథునస్యాఽవరుద్ధ్యై వాససా క్రీణాతి సర్వదేవత్యం వై వాసః సర్వాభ్య ఏవైనం దేవతాభ్యః క్రీణాతి దశ సం పద్యన్తే దశాక్షరా విరాడన్నం విరాడ్విరాజైవాఽన్నాద్యమవ రున్ధే [౬౭] తపసస్తనూరసి ప్రజాపతేర్వర్ణ ఇత్యాహ పశుభ్య ఏవ తదధ్వర్యుర్ని హ్నుత ఆత్మనోఽనావ్రస్కాయ గచ్ఛతి శ్రియం ప్ర పశూనాప్నోతి య ఏవం వేద శుక్రం తే శుక్రేణ క్రీణామీత్యాహ యథాయజురేవైతద్దేవా వై యేన హిరణ్యేన సోమమక్రీణన్తదభీషహా పునరాఽదదత కో హి తేజసా వి క్రేష్యత ఇతి యేన హిరణ్యేన [౬౮] సోమం క్రీణీయాత్తదభీషహా పునరా దదీత తేజ ఏవాఽఽత్మన్ధత్తేఽస్మే జ్యోతిః సోమవిక్రయిణి తమ ఇత్యాహ జ్యోతిరేవ యజమానే దధాతి తమసా సోమవిక్రయిణమర్పయతి యదనుపగ్రథ్య హన్యాద్దన్దశూకాస్తాగ్ం సమాగ్ం సర్పాః స్యురిదమహగ్ం సర్పాణాం దన్దశూకానాం గ్రీవా ఉప గ్రథ్నామీత్యాహాఽదన్దశూకాస్తాగ్ం

సమాగ్ం సర్పా భవన్తి తమసా సోమవిక్రయిణం విధ్యతి స్వాన [౯౯] భ్రాజేత్యాహైతే వా అముష్మిఀల్లోకే సోమమరక్షన్తేభ్యోఽధి సోమమాఽహరన్ యదేతేభ్యః సోమక్రయణాఽనన్నానుదిశేదక్రీతోఽస్య సోమః స్యాఽనన్నాసైత్యతేఽముష్మిఀల్లోకే సోమగ్ం రక్షేయుర్యదేతేభ్యః సోమక్రయణాననుదిశతి క్రీతోఽస్య సోమో భవత్యేతేఽస్యాఽముష్మిఀల్లోకే సోమగ్ం రక్షన్తి॥[౭౦]

సశుక్రమేవ రున్ధ ఇతి యేన హిరణ్యఏన స్వాన చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ్చ||**6.1.10**||

వారుణో వై క్రీతః సోమ ఉపనద్ధో మిత్రో న ఏహి సుమిత్రధా ఇత్యాహ శాన్త్యా ఇన్ద్రస్యోరుమా విశ దక్షిణమిత్యాహ దేవా వై యగ్ం సోమమక్రీణన్తమిన్ద్రస్యోరౌ దక్షిణ ఆఽసాదయన్నేష ఖలు వా ఏతర్హీన్ద్రో యో యజతే తస్మాదేవమాహోదాయుషా స్వాయుషేత్యాహ దేవతా ఏవాఽన్వారభ్యోత్- [౭౧] తిష్ఠత్యుర్వన్తరిక్షమన్విహీత్యాహాఽన్తరిక్షదేవత్యో ౨ హ్యేతర్హి సోమోఽదిత్యాః సదోఽస్యదిత్యాః సద ఆ సీదేత్యాహ యథాయజురేవైతద్వి వా ఏనమేతదర్ధయతి యద్వారుణగ్ం సన్తం మైత్రం కరోతి వారుణ్యర్చాఽఽ సాదయతి స్వయైవైనం దేవతయా సమర్ధయతి వాససా పర్యానహ్యతి సర్వదేవత్యం వై వాసః సర్వాభిరేవై- [౭౨] నం దేవతాభిః సమర్ధయత్యథో రక్షసామపహత్యై వనేషు వ్యన్తరిక్షం తతానేత్యాహ వనేషు హి వ్యన్తరిక్షం తతాన వాజమర్వత్స్విత్యాహ వాజగ్గ్ హ్యర్వత్సు పయో అఘ్నియాస్విత్యాహ పయో హ్యఘ్నియాసు హృత్సు క్రతుమిత్యాహ హృత్సు హి క్రతుం వరుణో విక్ష్వగ్నిమిత్యాహ వరుణో హి విక్ష్వగ్నిం దివి సూర్య- [౭౩] మిత్యాహ దివి హి సూర్యగ్ం సోమమద్రావిత్యాహ గ్రావాణో వా అద్రయస్తేషు వా ఏష సోమం దధాతి యో యజతే తస్మాదేవమాహోదు త్యం జాతవేదసమితి సౌర్యర్చా కృష్ణాజినం ప్రత్యానహ్యతి రక్షసామపహత్యా ఉస్రావేతం ధూర్షాహావిత్యాహ యథాయజురేవైతత్ప్ర చ్యవస్వ భువస్పత ఇత్యాహ భూతానాగ్ హ్యే-

[౨౪] ష పతిర్విశ్వాన్యభి ధామానీత్యాహ విశ్వాని హ్యే౨ షోఽభి ధామాని ప్రచ్యవతే మా త్వా పరిపరీ విదదిత్యాహ యదేవాదః సోమమాహ్రియమాణఙ్గన్ధర్వో విశ్వావసుః పర్యముష్ణాత్తస్మాదేవమాహాఽపరిమోషాయ యజమానస్య స్వస్త్యయన్యసీత్యాహ యజమానస్యైవైష యజ్ఞస్యాఽన్వారమ్భోఽనవచ్ఛిత్త్యై వరుణో వా ఏష యజమానమభ్యైతి యత్ [౨౫] క్రీతః సోమ ఉపనద్ధో నమో మిత్రస్య వరుణస్య చక్షస ఇత్యాహ శాన్త్యా ఆ సోమం వహన్త్యగ్నినా ప్రతి తిష్ఠతే తౌ సమ్భవన్తౌ యజమానమభి సమ్భవతః పురా ఖలు వావైష మేధాయాఽఽత్మానమారభ్య చరతి యో దీక్షితో యదగ్నీషోమీయం పశుమాలభత ఆత్మనిష్క్రయణ ఏవాఽస్య స తస్మాత్తస్య నాఽఽశ్యం పురుషనిష్క్రయణ ఇవ హ్యథో ఖల్వాహురగ్నీషోమాభ్యాం వా ఇన్ద్రో వృత్రమహన్నితి యదగ్నీషోమీయం పశుమాలభతే వార్త్రఘ్న ఏవాస్య స తస్మాద్వాశ్యం వారుణ్యర్చా పరి చరతి స్వయైవైనం దేవతయా పరి చరతి॥[౨౬]

*అన్వారభ్యోత్సర్వాభిరేవ సూర్యం భూతానాగ్ం హ్యేతి యదాహుస్సప్తవిగ్ంశతిశ్చ||**6.1.11**||*

*ప్రాచీనవగ్ంశంయావన్త ఋఖ్సామే వాగ్వై దేవేభ్యో దేవా వై దేవయజనమధ్యవస్యాశ్చ తద్విరణ్యాగ్ం షట్పదాని బ్రహ్మవాదినో విచిత్యై యత్కలయా తే వారుణో వై క్రీతస్సోమ ఏకాదశ||**11**||*

ప్రాచీనవఘ్ంశంగ్గ్ స్వాహేత్యాహ యోఽనన్తశ్శరా హ్యేష సన్తపసా చ యత్కర్ణగృహీతేతి లోమతో వారుణషట్థ్సప్తతిః॥౭౬॥

ప్రాచీనవగ్ంశం పరి చరతి॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి షష్ఠ కాణ్డే ప్రథమః ప్రశ్నః॥